

آسمان برخی از استان های ایران روز گذشته به دلیل هجوم ریزگردها خاکستری شد

جولان ریزگردها در آسمان ایران

ریزگردها در عراق و سوریه کشته داد

◀ | **آوین منقایی** | خبرنگار

اغلب استان‌های کشور بار دیگر در گرد و غبار فرورفته‌اند. این بار ریزگردها با هجومی گسترده‌تر، از آسمان جنوب و غرب وارد پایتخت شده و موجی از تعطیلی مدارس، دانشگاه‌ها و ادارات را به راه انداخته‌اند. آلودگی هوا در بسیاری از استان‌ها از جمله پایتخت، به اندازه‌ای بالا است که رئیس گروه سلامت هوای وزارت بهداشت، کیفیت فعلی هوا را اخطاری برای سلامت انسان‌ها خوانده و از گروه‌های حساس (سالمندان، بیماران قلبی – عروقی، کودکان، زنان باردار و…) می‌خواهد تا از منزل خارج نشوند.

■ **کانون ریزگردها در عراق و سوریه**

«محمد طالب حیدری» رئیس سابق اداره هواشناسی کرمانشاه، کانون ریزگردها در کشور را سوریه و عراق دانسته و به «ایران» می‌گوید: یک ناحیه محدود در بین عراق و سوریه در اطراف فرات وجود دارد که شرایط را از حالت عادی به بحران سوق می‌دهد. این ناحیه دارای اقیانوسی از ذرات پودر شده آبرفتی سبک است که ماحصل توقف طغیان‌های وسیع فرات و عدم تأمین حلقه تالاب‌های هزاران ساله دشت‌های اطراف فرات است. همین امر نیز علت اصلی طغیان ریزگردها در روزهای گذشته است.

وی می‌افزاید: به‌طور طبیعی وزش باد در سطح زمین، گرد و خاک را در هوا منتشر می‌کند، البته در بخشی از مناطق دنیا به‌دلیل وضعیت خشکی و حالت خاک، حجم این گرد و خاک‌ها بیشتر بوده و کم‌رندنی از غبار را ایجاد می‌کند. ۲۰سال گذشته عرض‌های جغرافیایی سوریه و عراق و غرب و جنوب غرب ایران در داخل این کم‌ریند غبار نبوده‌اند، اما طی سال‌های اخیر این اتفاق شوم رخ داده و باعث ورود حجم گسترده‌ای از ریزگردها به استان‌های کشور شده است.

به گفته حیدری، بر اساس تصاویر ماهواره‌ای و با توجه به درشت بودن و فرونشینی این ذرات معلق، شرایط کیفیت هوا در بیشتر مناطق

بیمانکار غیرقانونی پتروشیمی باز هم قانون را در «میانکاله» شکست

اشتراک گاز، راه جدید نفوذ به میانکاله

◀ | **هستی بختیاری** | خبرنگار

پتروشیمی غیرقانونی «میانکاله» با پرداخت ۷میلیارد تومان به حساب شرکت ملی گاز ایران، مشترک این شرکت شد. این اتفاق درحالی به‌وقوع پیوست که دادستان کل کشور هرگونه فعالیت عمرانی در پتروشیمی را تا زمان صدور مجوز محیط‌زیست متوقف کرده است.

«محمدرشید رستمی» کارشناس منابع طبیعی و امور زمین اخذ هرگونه انشعاب برای خط لوله آب یا گاز را تلاش پیمانکار برای بازنگرداندن عرصه‌های ملی به سازمان امور اراضی می‌داند و در گفت‌وگو با «ایران» خواستار ورود دستگاه قضا برای ابطال مصوبه کمیسیون ماده ۲۱ می‌شود. او هشدار می‌دهد که پیمانکار با خرید زمان می‌تواند دولت را مقروض به خود کند و در نهایت اجازه ندهد اراضی ملی به سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری به نمایندگی از دولت برگردد.

او این حربه را نتیجه واگذاری غیرقانونی زمین در کمیسیون ماده ۲۱ استان می‌داند و در توضیح قراردادهای اجاره واگذاری زمین سازمان امور اراضی می‌گوید: «این قرارداد به شکلی است که اگر طرف قرارداد هزینه‌ای در عرصه واگذار شده صرف کند و هزینه هم در راستای اجرای طرح باشد، در زمان فسخ قرارداد، این اقدام توسط

دستگاه برای احداث پارک دریایی ایران

پارک ملی دریایی نایبند، در جنوب ایران و در استان بوشهر و در ۲۵ کیلومتری بندر عسلویه واقع شده و بیش از ۴۲ هزار هکتار مساحت دارد. این منطقه زیستگاه جانوران بسیارو شامل چشم‌اندازهای کم‌نظیر، جنگل‌های حرا و درختان نادر، مجتمع‌های مرجانی، سواحل گوناگون و مناظر طبیعی فوق‌العاده است. این خلیج زیبا که اولین پارک دریایی ایران است، در سال ۱۳۷۵ در گروه مناطق حفاظت شده قرار گرفت و به بهشت پرندگان، جانوران و گیاهان کمپای دریایی نیزشهرت دارد. جنگل‌های حرا جزو با ارزش‌ترین زیستگاه‌های ساحلی است و نقش زیست‌بوم‌های خشکی و دریایی را ایفا می‌کند. لازم به یادآوری است درختانی نظیر انجیر معابد یا تنه‌های تنومند و درختان حرا (مانگروها و چندل) با داشتن ریشه‌های آویز در آب شناورند. آب‌های نایبند محل زندگی گونه‌های مختلف پرندگان بومی و مهاجر از قبیل فلامیگو، گیلان‌شاه، پلیکان سفید، سلیم، آبلجلیک، کاکایی، پرستوهای دریایی و ارگت یاخاکستری است.

بهرچند که در خوزستان و بوشهر ممکن است دوام بیشتری داشته باشد.

■ **وضعیت هوای تهران قرمز شد**

روز گذشته، شاخص آلودگی هوای تهران روی عدد ۴۴۱ قرار گرفته و کیفیت هوا در وضعیت قرمز (خطرناک) قرار گرفت. شاخص ذرات معلق کمتر از ۱۰ میکرون و در شرایط ناسالم برای همه گروه‌ها بود. به گفته مدیرعامل شرکت کنترل کیفیت هوای تهران، در سال ۱۴۰۱، طوفان ریزگرد به‌عنوان پدیده غالب و تعیین‌کننده کیفیت هوا، آلودگی هوای پایتخت در دو ماه ابتدایی سال را رقم زده است. به‌گونه‌ای که در ماه گذشته، کیفیت هوای پایتخت، با شاخص ۵۰۰ در شرایط خطرناک قرار گرفته و غلظت ذرات معلق کوچک‌تر از ۱۰ میکرون به بیش از ۱۷۰۰ میکروگرم بر مترمکعب رسید.

■ **آسمان نارنجی در خوزستان**

هوای غبار آلود و آسمان نارنجی تنها شرایط پایتخت نشینان را بحرانی نکرده است چرا که خوزستانی‌ها سال‌هاست به ریزگردها خو گرفته. ووجود نامبارک آن را در بخشی از زندگی خود پذیرفته‌اند. روز گذشته، غبار شدید ۱۵ شهرستان این استان را فراگرفته و اوایل صبح به بیش از ۲۲برابر حد مجاز رسید.

«علی رضوی» کارمند یکی از ادارات دولتی در منطقه «شنگر علیا» دزفول به «ایران» می‌گوید: مردم این منطقه دیگر از هجوم گسترده ریزگردها تعجب نمی‌کنند! سالمندان و کودکان در معرض خطر بسیاری قرار دارند اما گاهی مجبورند از خانه خارج شوند. صبح‌ها در شرایط اضطراب‌زای، هوا به اندازه‌ای غبارآلود و نارنجی است که حتی نمی‌توانیم ۴ قدم جلوتر از خود را ببینیم. به گفته این شهروند دزفولی، ماسک زدن در این هوا کاملاً بی‌فایده است چرا که از لایه‌های مختلف ماسک ص، ریزگردها عبور کرده و با

حجم زیادی وارد ریه‌های ما می‌شوند.

■ **ریزگردها نفس کرمانشاه را گرفت**

اما ریزگردها دست از سر مردم استان‌های

■

■ چهارشنبه ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۱

■ سال بیست و هشتم

■ شماره ۷۹۱۰

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

۱۷

زیست بوم

معدنکاری این بار به جان

آثار تاریخی و طبیعی ارسنجان افتاد

◀ | **زهرا توکلی** | خبرنگار

شهر تاریخی ارسنجان با قدمت ۳هزار و ۵۰۰ سال از معدنکاری در امان نمانده و معدنکاری در طبیعت و محدوده آثار تاریخی آن، این شهر را با خطر تخریب روبه رو کرده است.

ارسنجان یا ارستانگان از شهرهای استان فارس است که تا شیراز حدود ۱۴۱ کیلومتر فاصله دارد. با توجه به قدمت تاریخی بسیار آن، در این شهر جاذبه‌های تاریخی زیادی نظیر ایوان قدمگاه یا مقبره چاشتخوار، مسجد جامع ارسنجان، مدرسه سعدیه مربوط به دوره صفوی، غار ضحاک و تل ۲هزار و ۵۰۰ ساله وجود دارد.

البته در این شهر تاریخی، جنگل‌های سرسبز بناب با پوشش گیاهی مانند آویشن برگ پهن و برگ نازک، قارچ کوهی، پیازوک، نعناع وحشی، گل یخ و درختانی همچون انجیر کوهی، چشمه‌های ارتفاعات دال نشین، باغ‌ها و جاذبه‌های بسیار دیگری وجود دارد که از اهمیت زیادی برخوردار هستند اما صنعت و معدن بدون توجه به آثار تاریخی و طبیعی بسیار به این شهر نیز رخنه کرده و این شهر را در معرض آسیب قرار داده است. سیاونش آریا، فعال میراث فرهنگی در استان فارس درباره این اتفاق به «ایران» گفت: آثار تاریخی و فرهنگی و طبیعی روستاهای کمر زرد، بکهدان و قلاتخوار شهر ارسنجان زیر تیغ معدنکاران در حال نابودی قرار گرفته است و زور میراث فرهنگی به معدنکاران نمی‌رسد.

وی افزود: گورهای سنگ چین که مربوط به اواخر دوره اشکانی به بعد است و به «خرفتخانه» کوه کمر زرد معروف هستند در جنوب روستای

مراکز درمانی شدند.

در عراق نیز حجم متراکمی از ریزگردها، آسمان این کشور را آجری رنگ کرده و دید افقی را به طرز کم سابقه‌ای کاهش داده است. البته در روزهای اخیر چندین موج طوفان گرد و غبار در عراق ایجاد شده که در برخی موارد منجر به تعطیلی فرودگاه‌ها و تصادفات شدید رانندگی شده و مرگ تعدادی از مردم و ابتلای ۵ هزار نفر به تنگی نفس و اختلالات شدید تنفسی را نیز در پی داشته است. بحران آلودگی هوا موج شدید گردوغبار در کشورهای منطقه غرب آسیا، مراکز آموزشی و اداری کشورهای عراق، کویت و عربستان سعودی را نیز تعطیل کرده و شهرهای بسیاری را در وضعیت هشدار

و بحرانی قرار داده است. این مسأله نشان می‌دهد که مخاطرات زیست محیطی مرز نمی‌شناسد و لازم است تمام کشورهای منطقه در یک همکاری مشترک برنامه جدی برای کاهش کانون‌های بحرانی زیست محیطی را روی میز اجرا ببرند و با حضور یک نهاد بین‌المللی آن را اجرایی کنند.

این روند نشان می‌دهد همه دستگاه‌هایی که باید قانون را سرلوحه خود قرار بدهند، آن را نادیده گرفته و اراضی ملی را غیرقانونی به پیمانکار واگذار کردند.» رستمی اعتقاد دارد اگر دستگاه قضا به ماجرا وارد شود می‌تواند جلوی حربه پیمانکار برای محض غیرقانونی در اراضی ملی را بگیرد و اراضی ملی را به سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری برگرداند. او می‌گوید: «اگر مسئولان به پیمانکار زمان بدهند، عدم صدور مجوز محیط‌زیست هم نمی‌تواند جلوی خسارت مالی به دولت را بگیرد و دولت براساس مصوبه کمیسیون ماده ۲۱ که غیرقانونی صادر شده مجبور به جبران خسارت خواهد بود.»

او ادامه داد: البته گفته شده که از ادامه کار یکی از معدن‌ها پیشگیری شده است اما همچنان آثار تاریخی و طبیعی و ملی در خطر نابودی قرار دارند و نیاز است که دیگر نهادها و ارگان‌ها و نیز دلسوزان میراث فرهنگی پای کار بیایند تا از ادامه تخریب و آسیب به آثار تاریخی و یادگارهای میراث فرهنگی پیشگیری و معدنکاری در این محدوده تعطیل شود.

عبدالرسول روستایی، مسئول اداره میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی شهرستان ارسنجان نیز در این خصوص به «ایران» گفت: متأسفانه مجوز فعالیت معدن در محدوده آثار طبیعی و تاریخی شهر ارسنجان در سال ۹۶ از کارشناس وقت اداره میراث فرهنگی این شهر اخذ شده که هم اکنون نیز این فرد بازنشسته شده است. مالک معدن تا سال گذشته به‌دنبال ثبت معدن بود که سپس از فرایند ثبت، از سال گذشته فعالیت معدنکاری را در این منطقه آغاز کرد.

وی افزود: بررسی‌های ما نشان داده در منطقه‌ای که قرار است معدنکاری انجام شود دو اثر تاریخی وجود دارد لذا از فعالیت آنها در این منطقه جلوگیری شد.

این مسئول ادامه داد: یکی از این آثار تاریخی در مرکز گورهای تاریخی این شهر قرار گرفته که انجام فعالیت در این منطقه از سوی میراث فرهنگی استان حذف شده است و در مورد نوم نیز دستور به عقب نشینی یک هکتاری داده‌اند ولی بار دیگر با اعتراض مالک معدن به‌دلیل داشتن مجوز، روبه رو شد. حتی از سوی صنعت و معدن نیز کارشناس به این منطقه ارسال شد و متوجه شدند که در این منطقه آثار تاریخی وجود دارد که در این خصوص صورتجلسه‌هایی انجام شده است ولی به طور قطع هنوز معدنکاری در این منطقه دوم، حذف نشده و فقط محدوده ۶ هکتاری فعالیت آنها به ۵ هکتار کاهش یافته است.

وی در پاسخ به این سؤال که آیا عقب نشینی یک هکتاری فعالیت معدنکاران از این منطقه می‌تواند از آسیب به آثار تاریخی این منطقه جلوگیری کند، گفت: متأسفانه با وجود این عقب نشینی، آثار تاریخی این شهر باز هم در معرض آسیب خواهند بود چون سرمایه‌گذاری درخصوص معدن معمولاً به ۵هکتار محدود نمی‌شود و به طور قطع اگر معدنکاری در این منطقه رونق گیرد و سنگ‌های معدنی مرغوب باشند، در صدد توسعه محدوده فعالیت خود تا ۳۰ یا ۴۰ هکتار نیز بر می‌آیند.

روستایی تصریح کرد: معدنکاری موجب می‌شود که گورهای تاریخی که به خرفخانه کوه کمر زرد معروف است و در محدوده روستای کمر زرد قرار دارد مورد تخریب قرار گیرد.

وی اظهار داشت: در حال حاضر مالکان زمین‌های کشاورزی که در محدوده این منطقه قرار دارند به این اتفاق اعتراض کرده‌اند و از طریق سازمان جهاد کشاورزی پیگیری این موضوع هستند چون حریم زمین‌های کشاورزی این منطقه نیز رعایت نشده است.

روستایی درباره اقدامات سایر نهادها برای اعتراض به معدنکاری دراین منطقه گفت: سازمان محیط زیست عنوان کرده که این منطقه در محدوده چهارگانه ما قرار ندارد و از سویی منابع طبیعی نیز گفته‌اند که این منطقه پوشش گیاهی ندارد.

وی در خصوص چگونگی اعطای مجوز در سال ۹۶ گفت: در آن زمان، در این اداره مسئولیت و حضور نداشتم لذا مشخص نیست کارشناس وقت میراث فرهنگی، فریب دریافت چه منفعتی را در قبال این مجوز خورده است. اگر مالک معدن برای ادامه فعالیت از میراث فرهنگی شکایت کند به طور قطع این شکایت، کارشناس مربوطه را نیز زیر سؤال می‌برد. روستایی گفت: پیش از این نیز موردی شکایت داشتیم که در محدوده پاسارگاد مجوزغیرقانونی داده شده بود که منجر به اخراج کارشناس میراث فرهنگی شد.